

**Vasten 2020 – Online retraite met sint Jan van het Kruis:
Durf «het gelukkige avontuur »aan
Inleiding van Aswoensdag: klim naar de top**

1. Het leven van Jan van het Kruis (1542-1591)

Juan de Yepes is geboren in 1542 in Castilië in een familie van arme wevers. Na de dood van Jan's vader, vestigt de familie zich te Medina del Campo om aan de armoede te ontsnappen. Jan treedt er binnen bij de karmelieten op de leeftijd van 21 jaar onder de naam van broeder Johannes van de heilige Matthias. Hij vervolgt zijn theologie studies te Salamanca, waar hij priester gewijd wordt in 1567. Terug in Medina del Campo, ontmoet hij Teresa van Jezus die er een tweede klooster van Ongeschoeide Karmelietessen wil stichten zoals in Ávila. In deze **jonge religieus doordrongen van een groot spiritueel verlangen**, herkent zij de man die de Heer haar providentieel zendt om ook in de mannelijke tak van de Karmel een gelijkaardige hervorming tot stand te brengen zoals zij begonnen was onder de karmelietessen. Zo stichten Jan en enkele metgezellen, op 28 november 1568, te Duruelo, het eerste klooster van de Ongeschoeide karmelieten. Van dan af noemde hij zichzelf, broeder Johannes van het Kruis.

In 1572, roept Teresa, Jan naar Ávila als biechtvader van de karmelietessen van het klooster van de Menswording. Helaas, een gewelddadige oppositie ontstond en werd ontketend tegen la Madre Teresa en haar werk. In deze moeilijke context, werd Jan ontvoerd en gedurende negen maanden opgesloten in het klooster van de karmelieten te Toledo, in erbarmelijke omstandigheden. Nochtans is **dit moment van verlatenheid voor hem de smeltkroes van een mystieke ervaring die een bron wordt**: terwijl hij beroofd wordt van alles, ervaart Jan dat de gekruisigde en verrezen Christus voor hem alles wordt. In augustus 1578, wist hij te ontsnappen. Hij bereikt vlug Andaloesië, waar hij tien vruchtbare jaren doorbrengt in missies, apostolaat en spiritueel schrijven.

Op 46 jaar, wordt Jan gezonden naar Segovia met grote verantwoordelijkheden. Maar rivaliteiten doemen op in de Ongeschoeide Karmel en hij wordt ontheven van alle verantwoordelijkheid. Jan vraagt om zich terug te trekken in de eenzaamheid. Een infectie krijgt de overhand in enkele maanden. Te Ubeda, op 14 décembre 1591, verlaat hij deze wereld. Hij wordt heiligverklaard in 1726, in 1926 wordt hij Kerkleraar. Deze grote dichter schreef 4 werken : het *Geestelijk Hooglied*, de *Bestijging van de Berg Karmel*, de *Donkere Nacht* en de *Levende Vlam van Liefde*. De «Mystieke leraar» leert **hoe ons, door het vuur van de Heilige Geest te laten ontbranden, om deel te nemen aan het goddelijk leven**, hij leidt ons doorheen de nachten tot aan de vereniging in liefde met de Drie-eenheid.

2. De dynamiek van de retraite: naar de vereniging met God

Jan van het Kruis gaat ons gedurende deze vasten helpen om ons terug op het essentiële te focussen. Want in feite, **is er slechts een ding essentieel: het doel van ons leven te begrijpen en hoe het te bereiken**. Voor een christen, zou dit doel duidelijk moeten zijn: ons verenigen met God, van wie wij komen en naar wie wij gaan. Wij zijn geschapen door God en bestemd om deel te hebben aan het leven van liefde dat vloeit tussen de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Maar dit doel situeert zich niet na onze dood, alsof ons leven niets te maken zou hebben met het eeuwige leven. Jan van het Kruis zegt ons dat de **vereniging met God, voor hier en nu is**. Hij beschrijft zelfs wat deze ervaring kan zijn: «*De ziel is God door deelname aan God*» (*Levende Vlam van Liefde* B 2,34 p.1013) Het geluk van deze goddelijke intimiteit is een gave die nu reeds geschonken is. Waarom beroven wij ons van dit geschenk?

Maar hoe kunnen we dit 'geestelijk huwelijk' bereiken, deze vereniging van onze wil met die van de Heer, met de heiligheid? **Hoe wordt men een heilige?** Hier doet Jan van het Kruis een pijnlijke constatering: hij is overstuur door «*de grote nood van vele zielen*.¹ *Hoewel deze zielen een begin maken op de weg der deugd en ofschoon onze Heer hen in deze donkere nacht wil binnenleiden, opdat zij daar doorheen geraken tot de vereniging met God, komen zij toch niet vooruit: soms omdat zij niet willen binnengaan of zich niet in deze nacht laten binnenvoeren, soms omdat zij zichzelf niet begrijpen en geschikte en ervaren gidsen ontbreken om hen naar de top te voeren* » (*Bestijging van de Berg Karmel*, Proloog 3)²

Jan weet uit ondervinding dat **de weg naar God noodzakelijkerwijs destabiliserend is en een duister aspect heeft**. Het geestelijk leven gaat langs momenten waar we niet meer weten waar we ons bevinden. Jan drukt dit uit door het rijke symbool van de nacht. 's Nachts verliezen we onze gewone herkenningspunten die we zien en we kunnen ons afvragen waar wij ons

¹ Wanneer Jan van het Kruis spreekt over de ziel, zoals hier, is dit niet om haar te onderscheiden van het lichaam, maar om de persoon in zijn geestelijke dimensie te beschouwen. De ziel, is de gelovige in zijn relatie met God.

² Volledige werken van St Jan van het Kruis. Carmelitana

bevinden en waar God naartoe is. **Als iemand ons zijn hand zou aanbieden om ons te leiden in het donker, gaan we die persoon dan vertrouwen?** Het is God die zijn hand naar ons uitstrekt, beter nog, hij is klaar om ons te dragen, zegt Jan, om ons te leiden naar het licht. Maar velen *«willen zich niet laten binnenvoeren. (...) Zij lijken op kinderen, die als de moeder hen op de arm wil nemen, met de voetjes stampen en beginnen te huilen en per se zelf willen lopen, hoewel ze dat niet kunnen, en als ze lopen, het doen met kinderpasjes.»* (BK Prol. 3)

Wij maken weinig vooruitgang op onze weg naar de heiligheid omdat **we niet echt de Heer laten handelen in ons leven.** En meer nog, wij hebben geen, *«ervaren gidsen, geschikt om ons naar de top te voeren.»* Daarom schreef Jan van het Kruis de *Bestijging van de Berg Karmel* dat ons belangrijkste werk zal zijn van de vasten. Het gaat ons helpen om beter te begrijpen hoe we ons door God moeten laten leiden. Wij die zozeer aan de buitenkant van onszelf leven, wij hebben nood om de ogen te sluiten voor onze *«Vader die in het verborgene ziet»* en die geheimvol werkt in de diepte van ons hart: alleen het geloof onderscheidt deze verborgen innerlijke aanwezigheid. Laten we, in deze vasten, vooral aandacht schenken aan ons innerlijk gebedsleven, het vasten en de dienstbaarheid. Dat alles her-focust wordt vanuit ons hart, vanuit onze diepe intenties.

Alleen dan kunnen we een echte verzoening beleven met God en met onszelf. **Laten we opletten als we komen aan de fameuze ‘wat-ga-jij-opgeven-voor-de-vasen’ oplossingen,** die dikwijls meer gericht zijn op het zelfbeeld (aan mezelf bewijzen dat ik er kan geraken) dan op het zoeken naar God. Laten we misschien kiezen om minder dingen te doen, maar om ze te doen met een diep en beslist engagement. Jan van het Kruis nodigt ons uit voor een *«gelukkig avontuur»*. **We vertrekken voor een bergwandeling.** Het is tijd om onze zoetsappige-gemakkelijke divan spiritualiteit te verlaten en deze te nemen van de klimijzers. (cf. Paus Franciscus, Slottoespraak van de WJD 2016 te Krakow)! Wat moeten we in onze rugzak meenemen voor deze reis naar het onbekende? Het belangrijkste, zegt ons Jan, is om *«vurige verlangens»* te hebben en ontvlamd en gekwetst te zijn door de liefde van de Heer. Het is slechts door een sterkere liefde dat wij zullen *«de moed en de standvastigheid genoeg [hebben]om met gemak een afwijzende houding aan te nemen tegenover alle andere vormen van liefde»* (I BK 14, 2) en niet de weg te verliezen. Alle inzet zit dus in de beweging, in **deze liefdevolle dynamiek die ons doet weg gaan uit onszelf,** in volle nacht, voor een fabuleus avontuur met Christus. Vragen we de genade dat de Heilige Geest over ons kome, om onze harten te vernieuwen en in ons de liefde voor God op te wekken. Alleen deze sterke liefde kan ons de impuls geven om te vertrekken en om vooruit te gaan.

Om ons te helpen om de liefde op te wekken, plaatst, Jan van het Kruis aan het begin van de *Bestijging van de Berg Karmel* het gedicht, *De donkere nacht*, waar in dit boek een commentaar staat:

Gezang waarin de ziel het grote geluk bezingt dat zij had, om door de donkere nacht van het geloof, te trekken, door de onthechting en de zuivering, tot de vereniging met haar Beminde

*I. In een nacht, aardedonker
in brand geraakt en radeloos van
liefde,
en hoe had ik geluk!-
ging ik eruit en niemand,
die 't merkte – want mijn huis lag
reeds te slapen.*

*II. In 't donker, geheel veilig,
langs de geheime trap en in
vermomming,
en hoe had ik geluk!-
in 't donker, ongezien ook,
want alles in mijn huis lag reeds te
slapen.*

*III. In de nacht die de kans geeft,
in het geheim, zodat geen mens mij
zien kan
en ook ikzelf niets waarnam
ik had geen ander leidslicht
dan wat er in mijn eigen binnenst
brandde.*

*IV. Dat was het dat mij leidde,
-zekerder dan het zonlicht op de
middag-,
daarheen waar op mij wachtte,
van Wie ik zeker zijn kon*

*en op een plaats waar niemand ooit
zou komen.*

*V. O nacht die mij geleid hebt !
O nacht, mij liever dan het
morgengloren !
O nacht die hebt verenigd
Beminde met beminde,
beminde, opgegaan in de Beminde !*

*VI. Aan mijn borst, wei vol bloemen,
Hem alleen, onbetreden
voorbehouden
daar is Hij ingeslapen
en heb ik Hem geliefkoosd,
en gaf de waaier van de ceders
koelte.*

*VII. De koelte van de tinnen,
kwam, onderwijl ik door zijn haren
heenstreek,
met haar hand, licht en rustig,
mij aan de hals verwonden,
en stelde al mijn zinnen buiten
werking.*

*VIII. Mijzelf liet ik, vergat ik ;
ik drukte het gelaat aan mijn
Beminde.
het al stond stil, ik liet mij gaan
liet al mijn zorgen liggen,
tussen de witte leliën vergeten.*

In de loop van de vasten, is het goed om regelmatig terug naar dit gedicht te grijpen, dat een klein literair en mystiek meesterwerk is.

3. Het programma van deze retraite

In de loop van de vastenweken, zal Jan van het Kruis ons op verrassende wegen leiden, om ons voor te bereiden op de grote nacht van Pasen waar de duisternis plaats maakt voor het goddelijk licht.:

- 1° week : obstakels in ons
- 2° week : Jezus alleen

- 3° week : tot in het hart
- 4° week : een nachtwandeling
- 5° week : herleven
- Goede Week: «de echte geestelijke mens»
- Pasen: «Oh, in die heerlijke nacht»

4. Praktische aanwijzingen

U ontvangt elke vrijdag van de vasten een email, en een document van 5-6 pagina's met:

- een meditatie vertrekkend van het evangelie van de zondag en de teksten van Jan van het Kruis
- 3 wegen om in praktijk te brengen
- korte citaten van de H. Schrift en van Jan van het Kruis met gedachten om elke vastendag van te leven.

Dat de H. Geest u geleide gedurende deze vasten, dat Hij u in navolging van Jezus geleide naar de toppen van de Karmel! Gezegende Vastentijd.

br. Jean-Alexander van het Lam, ocd (karmel van Avon)

5. Gebed voor elke dag van de week

Donderdag na Aswoensdag 27 februari: Me vasthechten aan de Heer

«Kies dan het leven, door Jahwe uw God te beminnen, naar Hem te luisteren, en aan Hem gehecht te blijven» (Dt 30, 19)

- "O Heer, mijn God, zult Gij U niet laten vinden door degene die U met een zuivere en eenvoudige liefde zoekt, als hij daarin smaakt vindt en dit wil, daar Gij U toch het eerst vertoont en hun tegemoet treedt die naar U verlangen?" (Spreuken van Licht en Liefde 2)
- Welke concrete inspanning wil ik doen, ook al is het heel klein, om tot God te keren die woont in het diepste van mijn hart

Vrijdag na Aswoensdag 28 februari: vasten, ja; maar van wat?

«Er zullen dagen komen, dat de bruidegom van hen is weggenomen; dan zullen zij vasten» (Mt 9, 15)

- "Telkens weer, Heer, heft Gij blij en liefdevol degene op die U beledigt; en ik kom er niet toe, degene die mij ergert weer op te beuren en te eren." (Spreuken van Licht en Liefde 44)
- Ik kies ervoor om aan de Heer dit ding of een activiteit te geven die te veel plaats inneemt in mijn leven. Hoe kan ik dit soort vasten houden tijdens de vastentijd?

Zaterdag na Aswoensdag 29 februari: Hem volgen, waar Hij ook gaat

«De man stond op, liet alles achter en volgde Hem» (Lc 5, 28)

- "Als ik overal met U ga, mijn God, dan zal het mij overal vergaan zoals ik omwille van U wil dat het gaat." (Spreuken van Licht en Liefde 50)

- Ben ik echt bereid om Jezus te volgen gedurende deze vastentijd? Hoe ver ben ik bereid te gaan?